Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)

den 20 december 2017*

”Begäran om förhandsavgörande – Direktiv 2004/38/EG – Person som inte längre arbetar som egenföretagare – Behåller sin ställning som egenföretagare – Uppehållsrätt – En medlemsstats lagstiftning enligt vilken bidrag till arbetssökande endast beviljas personer som har rätt att uppehålla sig i den medlemsstaten”

I mål C-442/16,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Court of Appeal (Appellationsdomstolen, Irland) genom beslut av den 29 juli 2016, som inkom till domstolen den 8 augusti 2016, i målet

Florea Gusa

mot

Minister for Social Protection,

Irland,

Attorney General,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.L. da Cruz Vilaça, domstolens vice ordförande A. Tizzano (referent) samt domarna E. Levits, A. Borg Barthet och M. Berger,

generaladvokat: M. Wathelet,

justitiesekreterare: handläggaren C. Strömholm,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 14 juni 2017,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Florea Gusa, genom V. Nahoi, advocate, M. Flanagan, BL, och D. Shortall, BL,

– Minister for Social Protection, Irland och Attorney General, genom A. Morrissey, E. Creedon och E. McKenna, samtliga i egenskap av ombud, biträdda av D. Dodd, BL, och S. Woulfe, SC,

* Rättegångsspråk: engelska.

– Tjeckiens regering, genom M. Smolek, J. Pavliš och J. Vláčil, samtliga i egenskap av ombud,

– Danmarks regering, genom J. Nymann-Lindegren, N. Lyshøj och C. Thorning, samtliga i egenskap av ombud,

– Tysklands regering, genom J. Möller, i egenskap av ombud,

– Frankrikes regering, genom D. Colas och R. Coesme, båda i egenskap av ombud,

– Ungerns regering, genom M.Z. Fehér och E.E. Sebestyén, båda i egenskap av ombud,

– Förenade kungarikets regering, genom S. Brandon, T. Buley och C. Crane, samtliga i egenskap av ombud, biträdda av D. Blundell, barrister,

– Europeiska kommissionen, genom E. Montaguti och J. Tomkin, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 26 juli 2017 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 7 och 14 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (EUT L 158, 2004, s. 77, och rättelser i EUT L 229, 2004, s. 35, och EUT L 197, 2005, s. 34) samt av artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 166, 2004, s. 1, och rättelse i EUT L 200, 2004, s. 1), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 988/2009 av den 16 september 2009 (EUT L 284, 2009, s. 43) (nedan kallad förordning nr 883/2004).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Florea Gusa, å ena sidan, och Minister for Social Protection (ministern för socialt skydd, Irland), Irland och Attorney General, å andra sidan, angående beslutet att neka Florea Gusa bidrag till arbetssökande.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Direktiv 2004/38

3 I skälen 3 och 4 i direktiv 2004/38 anges följande:

”(3) … Det är … nödvändigt att kodifiera och se över existerande gemenskapsinstrument som var för sig behandlar såväl arbetstagare, egenanställda som studenter och andra inaktiva personer för att förenkla och stärka rätten att fritt röra sig och uppehålla sig för alla unionsmedborgare.

(4) För att avhjälpa sektorsuppdelningen och den planlösa hanteringen av rätten att fritt röra sig och uppehålla sig och för att göra det lättare att utöva denna rätt krävs en gemensam rättsakt för att delvis ändra rådets förordning (EEG) nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen [(EGT L 257, 1968, s. 2; svensk specialutgåva, område 5, volym 1, s. 33), i dess lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 2434/92 av den 27 juli 1992 (EGT L 245, 1992, s. 1; svensk specialutgåva, område 5, volym 5, s. 160)] och för att upphäva följande rättsakter: Rådets direktiv 68/360/EEG av den 15 oktober 1968 om avskaffande av restriktioner för rörlighet och bosättning inom gemenskapen för medlemsstaternas arbetstagare och deras familjer [(EGT L 257, 1968, s. 13; svensk specialutgåva, område 5, volym 1, s. 44)] rådets direktiv 73/148/EEG av den 21 maj 1973 om avskaffande av restriktioner för rörlighet och bosättning inom gemenskapen för medborgare i medlemsstaterna i fråga om etablering och tillhandahållande av tjänster [(EGT L 172 1973, s. 14; svensk specialutgåva, område 6, volym 1, s. 135)] rådets direktiv 90/364/EEG av den 28 juni 1990 om rätt till bosättning (EGT L 180, 1990, s. 26; svensk specialutgåva, område 6, volym 3, s. 58)] rådets direktiv 90/365/EEG av den 28 juni 1990 om rätt till bosättning för anställda och egna företagare som inte längre är yrkesverksamma (EGT L 180, 1990, s. 28; svensk specialutgåva, område 6, volym 3, s. 60)] och rådets direktiv 93/96/EEG av den 29 oktober 1993 om rätt till bosättning för studerande [(EGT L 317, 1993, s. 59)]."

4 I artikel 1 i detta direktiv anges följande:

"I detta direktiv fastställs

a) villkor för unionsmedborgares och deras familjemedlemmars utövande av rätten att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorium,

…"

5 Artikel 7 i nämnda direktiv har rubriken "Uppehållsrätt för längre tid än tre månader". I artikel 7.1 och 7.3 föreskrivs följande:

"1. Varje unionsmedborgare skall ha rätt att uppehålla sig inom en annan medlemsstats territorium under längre tid än tre månader om den berörda personen

a) är anställd eller egenföretagare i den mottagande medlemsstaten, eller

b) för egen och sina familjemedlemmars räkning har tillräckliga tillgångar för att inte bli en belastning för den mottagande medlemsstatens sociala biståndssystem under vistelsen, samt har en heltäckande sjukförsäkring som gäller i den mottagande medlemsstaten, eller

c) är inskriven vid en privat eller statlig institution … med huvudsyftet att bedriva studier eller genomgå en yrkesutbildning

– samt har en heltäckande sjukförsäkring som gäller i den mottagande medlemsstaten samt avger en försäkran till den behöriga nationella myndigheten … om att han har tillräckliga tillgångar för att kunna försörja sig själv och familjen, så att de inte blir en belastning för den mottagande medlemsstatens sociala biståndssystem under deras vistelseperiod,

…

3. Vid tillämpningen av punkt 1 a skall en unionsmedborgare som inte längre är arbetstagare eller egenföretagare behålla sin ställning som arbetstagare eller egenföretagare i följande fall:

…

b) Om personen har drabbats av vederbörligen konstaterad ofrivillig arbetslöshet efter mer än ett års anställning och har anmält sig som arbetssökande vid en behörig arbetsförmedling.

…”

6 Artikel 14 i samma direktiv har rubriken ”Bibehållen uppehållsrätt”. I artikel 14.4 föreskrivs följande:

”… utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i kapitel VI får en utvisningsåtgärd under inga förhållanden vidtas mot unionsmedborgare …

…

b) om unionsmedborgarna har kommit till den mottagande medlemsstatens territorium för att söka arbete. I detta fall kan unionsmedborgarna … inte utvisas så länge [de] kan styrka att de fortfarande söker arbete och att de verkligen har möjlighet att få anställning.”

Förordning nr 883/2004

7 I artikel 3.1 och 3.3 i förordning nr 883/2004 föreskrivs följande:

”1. Denna förordning skall tillämpas på all lagstiftning om de grenar av den sociala tryggheten som rör

…

h) förmåner vid arbetslöshet,

…

3. Denna förordning skall också tillämpas på de särskilda icke-avgiftsfinansierade kontantförmåner som omfattas av artikel 70.”

8 I artikel 4 i nämnda förordning, med rubriken ”Likabehandling”, föreskrivs följande:

”Om inte annat föreskrivs i denna förordning, skall de personer på vilka denna förordning skall tillämpas ha samma rättigheter och skyldigheter enligt en medlemsstats lagstiftning som denna medlemsstats egna medborgare.”

9 Artikel 70 i nämnda förordning, som finns i kapitel 9, med rubriken ”Särskilda icke-avgiftsfinansierade kontantförmåner”, i avdelning III i förordningen, har följande lydelse:

”1. Denna artikel skall tillämpas på de särskilda icke avgiftsfinansierade kontantförmåner som utges enligt sådan lagstiftning som genom de personer som omfattas, mål och/eller villkor för berättigande har drag av både den lagstiftning om social trygghet som avses i artikel 3.1 och av socialt stöd.

2. Vid tillämpningen av detta kapitel avses med ”särskilda icke avgiftsfinansierade kontantförmåner” sådana förmåner

a) som är avsedda att
   i) vara tillägg, ersättning eller komplettering för täckande av de risker som omfattas av de socialförsäkringsgrenar som anges i artikel 3.1 och som garanterar de personer som berörs en minimiinkomst med avseende på de ekonomiska och sociala förhållandena i den berörda medlemsstaten, …

…

och

b) där finansieringen enbart härrör från obligatorisk beskattning avsedd att täcka allmänna offentliga utgifter och villkoren för att tillhandahålla och beräkna förmånerna inte är beroende av någon avgift från förmånstagarens sida; …

och

c) som förtecknas i bilaga X.

…

4. Förmånerna i punkt 2 skall uppbäras uteslutande i den medlemsstat där de berörda personerna är bosatta och i enlighet med dess lagstiftning. …”

10 Bilaga X i samma förordning, som förtecknar de särskilda icke avgiftsfinansierade kontantförmåner som avses i artikel 70.2 i förordningen, inbegriper, såvitt avser Irland, ”[b]idrag till arbetssökande (del 3 kapitel 2 i 2005 års konsoliderade lag om social trygghet)”.

Irländsk rätt

11 Section 139 i Social Welfare Consolidation Act 2005 (as amended) (konsoliderad lag från år 2005 om social trygghet (i dess ändrade lydelse) (nedan kallad 2005 års lag)) innehåller en förteckning över socialt bistånd, däribland bidrag till arbetssökande.

12 Enligt section 141.1 och 141.9 i denna lag kan detta bidrag beviljas förutsatt att ett kriterium om tillgångar är uppfyllt och på villkor att den berörda personen är stadigvarande bosatt i Irland vid tidpunkten då vederbörande ansöker om bidraget.

13 I section 246.5 i lagen föreskrivs följande:

”… En person som inte har rätt att uppehålla sig i Irland anses inte som en person som är stadigvarande bosatt i staten vid tillämpningen av denna lag.”

14 I section 246.6 i lagen anges vilka personer som ska anses ha rätt att uppehålla sig i Irland vid tillämpningen av section 246.5. Till dessa hör irländska medborgare och personer som har rätt att resa in i och uppehålla sig i denna medlemsstat enligt European Communities (Free Movement of Persons) (No. 2) Regulations 2006 (2006 års förordning nr 2 om Europeiska gemenskaperna (fri rörlighet för personer)) (nedan kallad 2006 års förordning), genom vilken direktiv 2004/38 införlivas med irländsk rätt.

15 I section 6.2 i 2006 års förordning föreskrivs följande:

”a) Med förbehåll för section 20 får en unionsmedborgare uppehålla sig i staten för längre tid än tre månader
   i) om den berörda personen är anställd eller egenföretagare i staten,

…

c) Med förbehåll för artikel 20 får en person på vilken led a i är tillämplig stanna i staten när den verksamhet som avses i led a i upphör i följande fall:

…

ii) Om personen har drabbats av vederbörligen konstaterad ofrivillig arbetslöshet efter mer än ett års anställning och har anmält sig som arbetssökande vid en behörig arbetsförmedling vid Department of Social and Family Affairs [(ministeriet för sociala frågor och familjefrågor, Irland)] och vid FÁS [(myndigheten för utbildning och anställning, Irland)].

…”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

16 Florea Gusa, som är rumänsk medborgare, reste in i Irland i oktober 2007. Under det första året av Florea Gusas vistelse i denna medlemsstat var det hans vuxna barn, som också bodde där, som stod för hans försörjning. Florea Gusa arbetade, från oktober 2008 till oktober 2012, som egenföretagare såsom stuckatör och han betalade, i denna egenskap, sina skatter, inkomstrelaterade socialförsäkringsavgifter och andra avgifter på sina inkomster.

17 Florea Gusa upphörde med denna verksamhet i oktober 2012, med hänvisning till arbetsbrist som orsakats av den ekonomiska nedgången, och anmälde sig som arbetssökande vid de behöriga irländska myndigheterna. Han hade då inte längre någon inkomst, eftersom hans barn hade lämnat Irland och inte längre gav honom ekonomiskt stöd.

18 I november 2012 ansökte Florea Gusa, på grundval av 2005 års lag, om bidrag till arbetssökande.

19 Denna ansökan avslogs emellertid genom beslut av den 22 november 2012, med motiveringen att Florea Gusa inte hade visat att han vid denna tidpunkt fortfarande hade rätt att uppehålla sig i Irland. Sedan Florea Gusa hade upphört med sin verksamhet som egenföretagare såsom stuckatör uppfyllde han nämligen inte längre villkoren i section 6.2 i 2006 år förordning, genom vilken artikel 7 i direktiv 2004/38 hade införlivats med irländsk rätt, för att medges en sådan uppehållsrätt.

20 Efter att utan framgång ha begärt omprövning av detta beslut väckte Florea Gusa talan mot beslutet vid High Court (Förvaltningsöverdomstolen, Irland), bland annat med åberopande av att han, även om han upphört med sin verksamhet som egenföretagare, hade behållit sin ställning som egenföretagare samt rätten att uppehålla sig i Irland enligt artikel 7 i direktiv 2004/38. Genom dom av den 17 oktober 2013 ogillade High Court (Förvaltningsöverdomstolen) talan som väckts vid denna instans. Florea Gusa överklagade nämnda dom till Supreme Court (Högsta domstolen, Irland) som överlämnade överklagandet till den hänskjutande domstolen.

21 Sistnämnda domstol har inledningsvis påpekat att Florea Gusa varken har hävdat att han har tillräckliga tillgångar för att kunna försörja sig eller att han har en heltäckande sjukförsäkring. Han har följaktligen inte gjort gällande en rätt att uppehålla sig i Irland enligt artikel 7.1 b i direktiv 2004/38. Florea Gusa har inte heller hävdat att han i november 2012 hade förvärvat en permanent uppehållsrätt i denna medlemsstat.

22 Den hänskjutande domstolen önskar först få klarhet i huruvida Florea Gusa, trots att han upphört med sin verksamhet som egenföretagare såsom stuckatör, ska anses ha behållit ställningen som egenföretagare enligt artikel 7.3 b i direktiv 2004/38 eller enligt någon annan unionsbestämmelse, så att han fortfarande har rätt att uppehålla sig i Irland enligt artikel 7.1 a i direktivet. Nämnda domstol vill i synnerhet få besked i frågan om nämnda artikel 7.3 b endast omfattar personer som har drabbats

av ofrivillig arbetslöshet efter mer än ett års anställning eller om bestämmelsen även ska tillämpas på personer som befinner sig i en jämförbar situation efter att ha arbetat som egenföretagare under en sådan tidsperiod.

23 Om Florea Gusa ska anses ha förlorat sin ställning som egenföretagare, önskar den hänskjutande domstolen vidare få klarhet i huruvida denne ändå ska tillerkännas en rätt att uppehålla sig i Irland på grundval av en annan unionsbestämmelse, trots att han varken har tillräckliga tillgångar eller en heltäckande sjukförsäkring.

24 Vid nekande svar önskar den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida beslutet att neka Florea Gusa det bidrag till arbetssökande som avses i 2005 års lag, med motiveringen att han inte har visat att han har en sådan uppehållsrätt, strider mot unionsrätten, i synnerhet artikel 4 i förordning nr 883/2004, med beaktande av att bidraget är en ”särskild icke avgiftsfinansierad kontantförmån” i den mening som avses i artikel 70 i denna förordning.

25 Mot denna bakgrund beslutade Court of Appeal (Appellationsdomstolen, Irland) att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

”1) Behåller en unionsmedborgare som i) är medborgare i en annan medlemsstat, ii) lagligen har uppehållit sig och arbetat som egenföretagare i en mottagande medlemsstat under cirka fyra år, iii) har upphört att arbeta eller bedriva ekonomisk verksamhet på grund av arbetsbrist och iv) har anmält sig som arbetssökande vid den behöriga arbetsförmedlingen, sin ställning som egenföretagare enligt artikel 7.1 a, antingen enligt artikel 7.3 b i direktiv 2004/38 eller på något annat sätt?

2) Om svaret är nekande, behåller han rätten att uppehålla sig i den mottagande medlemsstaten när han inte uppfyller kriterierna i artikel 7.1 b eller c i direktiv 2004/38, eller skyddas han enbart mot utvisning enligt artikel 14.4 b i samma direktiv?

3) Om svaret är nekande, är då ett beslut att inte bevilja en sådan person ett bidrag till arbetssökande (vilket är en särskild icke avgiftsfinansierad förmån i den mening som avses i artikel 70 i förordning nr 883/2004), på grund av att han inte har visat att han har rätt att uppehålla sig i den mottagande medlemsstaten, förenlig med unionsrätten, och i synnerhet med artikel 4 i förordning nr 883/2004?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

26 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 7.3 b i direktiv 2004/38 ska tolkas på så sätt, att en medborgare i en medlemsstat, som, efter att lagligen ha uppehållit sig och arbetat som egenföretagare i en annan medlemsstat under cirka fyra år, har upphört med detta arbete på grund av arbetsbrist som orsakats av omständigheter som den berörda personen inte råder över, och som har anmält sig som arbetssökande vid den behöriga arbetsförmedlingen i sistnämnda medlemsstat, behåller sin ställning som egenföretagare vid tillämpningen av artikel 7.1 a i detta direktiv.

27 Enligt artikel 7.1 a i direktiv 2004/38 ska varje unionsmedborgare som är anställd eller egenföretagare i den mottagande medlemsstaten ha rätt att uppehålla sig i denna medlemsstat under längre tid än tre månader. Det föreskrivs i artikel 7.3 i direktivet att vid tillämpningen av nämnda artikel 7.1 a ska en unionsmedborgare som inte längre är arbetstagare eller egenföretagare ändå behålla sin ställning som arbetstagare eller egenföretagare i fyra fall.

28 Till dessa fall hör enligt nämnda artikel 7.3 b det fall där den berörda unionsmedborgaren ”har drabbats av vederbörligen konstaterad ofrivillig arbetslöshet efter mer än ett års anställning och har anmält sig som arbetssökande vid en behörig arbetsförmedling”.

29 Den hänskjutande domstolen har understrukit att det i förevarande fall är ostridigt att Florea Gusa har anmält sig som arbetssökande vid den behöriga arbetsförmedlingen i den mening som avses i nämnda punkt b. Samma domstol har emellertid påpekat att lydelsen av nämnda punkt b skulle kunna tolkas så, att denna bestämmelse endast ska tillämpas på personer som har drabbats av vederbörligen konstaterad ofrivillig arbetslöshet efter att ha arbetat som anställda under mer än ett år, med uteslutande av dem som, i likhet med Florea Gusa, befinner sig i en motsvarande situation efter att ha arbetat som egenföretagare under en sådan tidsperiod.

30 Det går emellertid inte att entydigt sluta sig till en sådan tolkning av denna lydelse.

31 Vad särskilt gäller begreppet ”ofrivillig arbetslöshet” kan detsamma, till skillnad från vad svarandena i det nationella målet och Förenade kungarikets regering har gjort gällande, mot bakgrund av det sammanhang i vilket det används avse både en situation med arbetslöshet på grund av att en anställning ofrivilligt har förlorats, bland annat till följd av en uppsägning, och, i en vidare mening, en situation där yrkesverksamheten, som anställd eller egenföretagare, har upphört på grund av arbetsbrist som orsakats av omständigheter som den berörda personen inte råder över, såsom en ekonomisk nedgång.

32 Vad beträffar orden ”efter … anställning”, som bland annat används i den engelska (”*after having been employed*”) och den franska (”*après avoir été employé*”) språkversionen av artikel 7.3 b i direktiv 2004/38 och som, såsom svarandena i det nationella målet bland annat har understrukit, inte fanns med i de ursprungliga och ändrade förslag som lades fram av Europeiska kommissionen (förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier ((EGT C 270 E, 2001, s. 150) och ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier (KOM (2003) 199 slutlig)), är det dessutom riktigt att dessa ord kan läsas så, att de avser ett tidigare utövande av en anställning.

33 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkterna 48 och 49 i sitt förslag till avgörande ger andra språkversioner av denna bestämmelse, i vilka mer neutrala formuleringar används, emellertid inget stöd för en sådan tolkning. Det kan i synnerhet konstateras att den grekiska språkversionen använder uttrycket ”*επαγγελματική δραστηριότητα*”, varigenom den hänvisar till utövande av ”yrkesverksamhet”, den italienska språkversionen använder orden ”*aver esercitato un’attività*”, med vilka den hänvisar till utövande av verksamhet, och den lettiska språkversionen innehåller orden ”*ir bijis(-usi) nodarbināts(-a)*”, som mer allmänt avser de personer som har ”arbetat”.

34 Det framgår av fast praxis från domstolen att den formulering som använts i en av språkversionerna av en unionsbestämmelse inte ensam kan ligga till grund för tolkningen av denna bestämmelse eller ges företräde framför övriga språkversioner. Unionsbestämmelserna ska nämligen tolkas och tillämpas på ett enhetligt sätt mot bakgrund av de olika versionerna på samtliga unionsspråk. I händelse av bristande överensstämmelse mellan dessa olika versioner, ska den aktuella bestämmelsen tolkas med hänsyn till systematiken i och ändamålet med de föreskrifter i vilka den ingår (dom av den 1 mars 2016, Alo och Osso, C-443/14 och C-444/14, EU:C:2016:127, punkt 27 och där angiven rättspraxis).

35 Såvitt avser systematiken i direktiv 2004/38 föreskrivs i artikel 1 a i direktivet att syftet med detsamma är att fastställa bland annat villkoren för unionsmedborgares och deras familjemedlemmars utövande av rätten att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorium.

36 Det görs i detta syfte, i artikel 7.1 i nämnda direktiv, bland annat åtskillnad mellan situationen för ekonomiskt verksamma medborgare och den situation som medborgare som inte är verksamma och studenter befinner sig i. Inom den första kategorin görs i bestämmelsen emellertid ingen åtskillnad mellan medborgare som är anställda och medborgare som är egenföretagare i den mottagande medlemsstaten.

37 Såsom har anförts i punkt 27 ovan innebär artikel 7.1 a i direktiv 2004/38 således att uppehållsrätt medges för varje unionsmedborgare som har ställning som ”anställd eller egenföretagare”. Helt i linje med detta avser artikel 7.3 i direktivet, i den inledande meningen, unionsmedborgare som, trots att de inte längre är ”arbetstagare eller egenföretagare”, behåller sin ställning som ”arbetstagare eller egenföretagare” vid tillämpningen av den förstnämnda bestämmelsen.

38 Såsom framgår av punkterna 30–34 ovan går det inte att av lydelsen av punkt b i nämnda artikel 7.3 dra slutsatsen att denna punkt endast omfattar personer som inte längre är anställda, med uteslutande av dem som inte längre arbetar som egenföretagare. Nämnda punkt b ska följaktligen läsas mot bakgrund av systematiken i direktiv 2004/38, särskilt den inledande meningen i denna bestämmelse och artikel 7.1 a i direktivet, så att den ska tillämpas på båda dessa personkategorier.

39 Denna tolkning stöds av bedömningen av de syften som eftersträvas med direktivet och, närmare bestämt, med dess artikel 7.3 b.

40 För det första framgår det nämligen av skälen 3 och 4 i direktiv 2004/38 att direktivet, för att stärka den grundläggande och individuella rätten för alla unionsmedborgare att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och för att underlätta utövandet av denna rättighet, syftar till att avhjälpa den sektorsuppdelning och planlösa hantering som kännetecknade de unionsinstrument som gällde före direktivet och som behandlade bland annat arbetstagare och egenföretagare var för sig, genom utarbetandet av en gemensam rättsakt för kodifiering och översyn av dessa instrument (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 juni 2014, Saint Prix, C-507/12, EU:C:2014:2007, punkt 25).

41 En tolkning av artikel 7.3 b i nämnda direktiv som innebär att bestämmelsen endast avser personer som har varit anställda under mer än ett år, med uteslutande av dem som har arbetat som egenföretagare under en sådan tidsperiod, skulle strida mot denna målsättning.

42 För det andra skulle en sådan tolkning medföra en omotiverad skillnad i behandling mellan dessa båda personkategorier mot bakgrund av det syfte som eftersträvas med bestämmelsen, vilket är att, genom bevarande av ställningen som arbetstagare, säkerställa uppehållsrätten för personer som upphört med sin yrkesverksamhet på grund av arbetsbrist som orsakats av omständigheter som de inte råder över.

43 I likhet med en anställd som ofrivilligt kan förlora sin anställning till följd av bland annat en uppsägning, kan nämligen en person som har arbetat som egenföretagare tvingas att upphöra med detta arbete. Denna person kan således befinna sig i en utsatt situation som är jämförbar med situationen för en anställd som har sagts upp. Det kan under sådana omständigheter inte rättfärdigas att nämnda person inte omfattas av samma skydd, med avseende på bevarandet av vederbörandes uppehållsrätt, som det som en person som har upphört med sin anställning åtnjuter.

44 Det skulle vara särskilt svårt att rättfärdiga en sådan skillnad i behandling med tanke på att den skulle leda till att en person, som har arbetat som egenföretagare under mer än ett år i den mottagande medlemsstaten och som har bidragit till medlemsstatens socialförsäkringssystem och skattesystem genom att betala skatt, avgifter och andra pålagor på sina inkomster, behandlades på samma sätt som en person som söker sitt första arbete i nämnda medlemsstat och som aldrig har bedrivit ekonomisk verksamhet i den medlemsstaten och aldrig har gjort inbetalningar till nämnda system.

45 Av det ovan anförda följer att en person som har upphört med att arbeta som egenföretagare på grund av arbetsbrist som orsakats av omständigheter som vederbörande inte råder över, efter att ha utfört sådant arbete under mer än ett år, kan omfattas av det skydd som ges i artikel 7.3 b i direktiv 2004/38, i likhet med en person som ofrivilligt har förlorat sin anställning efter att ha innehaft den under en sådan tidsperiod. Såsom föreskrivs i bestämmelsen ska det vederbörligen konstateras att arbetet som egenföretagare har upphört.

46 Den första frågan ska följaktligen besvaras enligt följande. Artikel 7.3 b i direktiv 2004/38 ska tolkas på så sätt, att en medborgare i en medlemsstat, som, efter att lagligen ha uppehållit sig och arbetat som egenföretagare i en annan medlemsstat under cirka fyra år, har upphört med detta arbete på grund av vederbörligen konstaterad arbetsbrist som orsakats av omständigheter som den berörda personen inte råder över, och som har anmält sig som arbetssökande vid den behöriga arbetsförmedlingen i sistnämnda medlemsstat, behåller sin ställning som egenföretagare vid tillämpningen av artikel 7.1 a i detta direktiv.

Den andra och den tredje frågan

47 Med hänsyn till svaret på den första frågan, saknas det anledning att besvara den andra och den tredje frågan.

Rättegångskostnader

48 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (femte avdelningen) följande:

Artikel 7.3 b i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG, ska tolkas på så sätt, att en medborgare i en medlemsstat, som, efter att lagligen ha uppehållit sig och arbetat som egenföretagare i en annan medlemsstat under cirka fyra år, har upphört med detta arbete på grund av vederbörligen konstaterad arbetsbrist som orsakats av omständigheter som den berörda personen inte råder över, och som har anmält sig som arbetssökande vid den behöriga arbetsförmedlingen i sistnämnda medlemsstat, behåller sin ställning som egenföretagare vid tillämpningen av artikel 7.1 a i detta direktiv.

Underskrifter